

S temi čutili v duši kakor vlni v Trstu, se usojam otvarjati danes III. veliko skupščino naše družbe tudi med vami, dragi rojaki z lepih štajarskih livad ter veselih štajarskih hribov in goric, tu v staroslavnem Ptuj.

Prihiteli smo danes med Vas, štajarske Slovence, s tem sreem, kakor ga hrani v sebi vsak dober človek. Porazumljenje v duši in na jeziku smo v obče pripravljene vsakemu deželanu teh Vaših pokrajin — naj si bo katerega koli jezika — v prijaznosti ponuditi rōko. Pred vsem pa nam je sem dohajajočim bil ta namen, da osebno vidimo in osebno pozdravimo Vas, slovenske častite sestre in drage brate, ki bivate ob bujnih bregovih Mure, Drave in Save; na Slovenskem Pohorju, v Slovenskih Goricah in povsod, kjerkoli se čuje med Vami, v zeleni Štirski, slovenske govornice mili materin zvuk. (Dobro!)

Tu smo danes med Vami iz Primorske in iz goriških pokrajin, od tam, kjer v naše morje podi čiste valove bistra Soča. Tu smo iz koroških dolin, koje pretaka mogočna Drava, iz one hvaljene dežele neizkaljenih src, takih kakor je koroških jezerov planōta; iz dežele stanovitnih src, takih kakor je skalovje koroških gorā. Tu smo iz slavljene Kranjske, iz bele Ljubljane, ki se vselej in menda po pravici imenuje sredotočje Slovenstvu.

Posvetovali bi se namreč danes radi o slovenskih šolskih potrebah tu v Ptuj zbrani zastopniki vsega Slovenstva; nekaj ur bi potem radi preživeli med Vami, ljubi štajarski Slovenci in to prav v miroljubnem duhu pesnika preroka: „Ljudje vsi bratje; bratje vsi narōdi!“ — Na to pa bi se zopet radi od tod povrnili vsakateri na svoj dom — z nova poživljeni v zvestōbi Bogū in sveti veri; v zvestōbi viteškemu cesarju Francu Josipu, dobročinitelju; v zvestōbi milemu narodu!“ (Živio! Živio, slava mu!)

Na to konstatuje, da je po §. 15 družbenih pravil navzočnih več kot 20 opravičenih glasovalcev ter pozove tajnika, naj poroča o društvenem delovanju v pretekli upravni dōbi.

2. Zapisnikar Anton Žlogar, naznanja, da so po §. 14 dozdej zglašeni s posvetovalno in glasovalno pravico:

Izmed pokroviteljev: Banka „Slavija“ po svojem glavnem zastopniku Ivanu Hribarji; prof. T. Zupan; L. Svetec; dr. Josip Vošnjak; Anton Žlogar; mariborska posojilnica po dr. J. Glančniku; savinjska posojilnica po J. Hausenbichlerji; ormoška posojilnica po dr. Gršaku; celjska po M. Vršču; Oroslov Doleneec; Maks Vršec; Andrej Jurca.

Od vodstva: Prvomestnik; podpredsednik L. Svetec; blagajnik; tajnik; Gregor Einspieler, župnik iz Celovca; Ivan Hribar.

Od podružnic: Prva ljubljanska: dr. J.

Vošnjak, L. Svetec, pooblaščenca; Št. Jakobsko-Trnovska v Ljubljani: Anton Žlogar, Oroslov Doleneec, Ivan Hribar, pooblaščenca; Št. Peterska v Ljubljani: dr. J. Vošnjak, Oroslov Doleneec, pooblaščenca; Celje: dr. Ivan Dečko, Maks Vršec; Gorica: dr. Anton Gregorčič; Kropinsko-Kamnogoriško-Dobravska: Miha Pesjak; Turjak: Jak. Gruden; Gorenjska dolina v Kranjski gori: A. Žlogar, pooblaščenec; Gornjigrad: Ivan Kuralt; Konjice: dr. Drag. Prus; Selce: Fr. Šlibar; Trst (moška): Mate Mandič, Fran Žitko; Trst (ženska): Mate Mandič, Fran Žitko, pooblaščenca; Prem: Nik. Križaj; Zidanmost: Ferdo Roš, Jan. Mlinar; Slovenjigradec: dr. Dečko, Maks Vršec, pooblaščenca; Ormož: dr. Gršak, dr. A. Žizek; Smednik: Oroslov Doleneec, pooblaščenec; Dornberg, Pervačina in Gradišče: Vinko Gregorič, posestnik; Šempas: Ivan Klobovs, kapelan; Zilska Bistrica: Filip Milonik, Naklo (Primorsko): Avg. Praprotnik; Postojna: Šegula, Alojzij Kraigher, dež. posl.; Senožeče: Ign. Okorn, župan; Litija: Luka Svetec, c. kr. notar; Rudolfovo: Anton Žlogar, pooblaščenec; Graška izvanakademiška: Fran Hubad; Sveti Ivan v Trstu; Ivan Marija Vatovec, veleposestnik; Kotmaraves: Matija Prosekar, Janez Štih; Apače: Jak. Kočever, lekarnar, Andr. Butej in Jož. Stečnik, posestnika; Beljak: Matej Markovič, posestnik, Fran Dular, živinozdravnik; Šaleška dolina v Soštanji: Ivan Kačič, notar; Pliberk in okolica: Franc Reš, dr. Homan, advok. koncepient; Podgrad: Slavoj Jenko, trgovec, vitez Anton pl. Vicco, posestnik; Kobarid: Anton Pipan; Cerkljanski okraj na Goriškem: Vinko Gregorič, pooblaščenca; Maribor: dr. Glančnik, dr. Mlakar, J. Zupan; Ptuj: prvomestnik o. Benko Hrtiš, dr. Triller; Brde na Kranjskem: Anton Zarnik; Zalec: J. Hausenbichler, A. Jurca.

Torej prisostvuje veliko več zastopnikov kakor zahteva §. 15. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Oklic štajarskim sadjerejcem.

Slavnost 40-letnice vladanja Nj. veličanstva, našega svitlega cesarja se bliža ter pršinja vse strani ljudstva, kar ga biva v velikem in lepem avstrijskem cesarstvu. V vseh društvih in v vseh stanih se prevdarja, kako da se od njih naj pokaže, čem lepše ljubezen do Nj. veličanstva.

Vsled tega so si tudi sadjerejci našega cesarstva segli v roke ter čejo v proslavljenem le-te 40-letnice prirediti veliko državno razstavo na Dunaji. Ona se naj pa vrši v dneh 29. septembra tje do 7. oktobra t. l.

Po vseh deželah Avstrije, izlasti pa še v Čedah in Tirolah, kaže se, da se vdeleži te

razstave obilo sadjerejcev ter je njih namen na tej razstavi pokazati, kaj da morejo storiti v sadjerejstvu. To se vidi iz večih vkrepov, kakor nam jih je sedaj že znanih.

Naš ljubi, lepi Štajar pa še je drugim deželam v tej reči doslej zaostal veliko. Ni še mogel vsled svoje prirodjene skromnosti stopiti na noge, čeprav se lahko meri v sadjerejstvu, izlasti, kar se tiče dobrote sadja, z vsako deželo obsežne Avstrije.

Ako nas vzpodbuja že le-ta zavest, da nismo zadnji v sadjerejstvu, v to, naj tudi mi kaj storimo, da stopimo v vrsto drugih dežel, moramo pa še s tem bolj vdeležiti se te razstave, ker velja v njej pokazati, da v resnici ljubimo Nj. veličanstvo, našega svetlega cesarja. V tem velja, naj razodenemo mi Štajarci, da čemo — kjer in kedarkoli bi bilo — vse storiti za našega svetlega vladarja in dež. gospoda ter da ne stojimo v vrsti teh, ki priredé slavnostno razstavo, iz vse širne Avstrije poslednji.

V to nas naj priganja še želja, da se nam ne izgubi dober glas, ki ga vživa že doslej naše sadje daleč prek črno-rmenih mej, marveč še bolj in bolj razširja.

Zato pa Vas, sadjerejci štajarski, vabimo prijazno, da obhajamo to lepo svečanost, kakor se spodobi ter da pošljemo najboljše pridelke v sadjarstvu v ono veliko državno razstavo in to prav po obilem, saj se ne plačuje ničesar za prostor v razstavi.

Mi Vam bomo pri tem radi na roko s svetom in dejanjem in prosimo za to, da nam prišljete dotična naznanila ali mogoča vprašanja brž ko brž in sicer pod napisom: „G. Henrik Kalmann, predsednik dež. osrednje komisije v Mariboru“, kajti čas za taka oznanila poteče že z 20. dnem meseca avgusta 1888.

V Mariboru dne 3. avgusta 1888.

Henrik Kalmann, A. Stibler,
predsednik. tajnik.

Grenke murke.

Murke ali krastavci so okusno sočivo in človek jih rad vživa, ako niso grenke. Kedar pa so grenke, niso več prijetne in človeku ne dišijo več. Dobro bode torej, če izvemo, kedaj ali zakaj debijo grenek okus. To se izgodi največkrat tedaj, kedar padejo solnčni žarki na murko. Dokler je namreč murka v senci, pod lastnim listom, dotlej ostane njen okus vselej prijeten. Ako pa list ali perje vsahne vsled vročine ter ne daje murki več sence, tedaj dobi murka grenek okus.

Da se torej to ne izgodi, treba je skrbeti, da listje ali perje murkam ne ovne ali celo posuši. To pa se izgodi, če imajo dobro prst in pa dovolj mokrote. Kdor skrbi murkam za oboje, njemu se murke ne izkazijo, vsaj ne pogostem.

Sejmovi. Dne 10. avgusta v Celji, v Lučanah, pri sv. Lovrenci na drav. polji, pri sv. Lovrenci na kor. žel., v Radgoni, v Brežicah, v Slov. Gradci in v Podčetrtku. Dne 12. avg. v Veržeji. Dne 14. avgusta na Ptujski gori in dne 15. avgusta pri sv. Trojici v slov. gor. Dne 16. avgusta v Lembachu, v Sevnici, v Mozirji, na Bregu v Ptuj, v Vuzenici, v Strassu in pri sv. Vidu pri Ptuj.

Dopisi.

Od sv. Janža pri Velenji. (Nova šola.)

Prvi predstojnik tukajšnje fare bil je Jakob Krainger leta 1528. Duhovniki so pa o svojem času bili prvi učitelji ljudstva ne samo v verskih zadevah, ampak tudi v posvetnih rečeh. Vsled tega se lahko reče, da imajo šole po posameznih farah svoj prvotni začetek v času, ko se je kje nastanil prvi stalni duhovnik. Leta 1811 se je ustanovil prostor za duhovnega pomočnika ali kapelana. Za istega so farani postavili posebno (leseno) poslopje. Toda služba kapelana je zdaj že od leta 1848 izpraznjena. V zgodovini tega kraja se bere, da je jeden izmed duhovnih pomočnikov ustanovil prvi nekako redno šolo. Bil je to Rafael Vegund, ki je kapelanoval leta leta 1830 do 1832. Imenovanec je namreč ob nedeljah popoldne redno podučeval mladino, in sicer samo v čitanji. Za ta in sledeče podatke se dopisnik zahvaljuje prijaznosti sedanjega učitelja in šolovodje. Od leta 1849 je orglavec Martin Strahovnik po dvakrat v tjednu otroke zbiral okoli sebe ter jih vadil v čitanji, v pisanji in v računstvu. Poslopje kapelansko spremenilo se je v sobo šolsko. Stevilo učencev bilo je takrat 40. Z odlokom c. kr. namestništva v Gradci dne 10. januarja 1866 se je šola sistemizirala, to je, stalno ustanovila. Prvi začasni učitelj bil je g. Jožef Steble od 6. maja 1861 do 31. oktobra 1866. Od 1. novembra 1866 služboval je g. Jožef Veljak kot učitelj do 1875, v tem letu je umrl. Dne 11. februarja 1875 bil je nameščen g. Francišek Škofljek, ta je učiteljeval do vzpomladi 1881. V poletji istega leta je g. Valentin Veber, učitelj v Velenji, po dvakrat na teden hodil k sv. Janžu mladež podučevat. Od jeseni 1881 pa do 11. aprila 1882 bil je kot začasni učitelj nastavljen g. Klement Vračko. A od 11. aprila do danes deluje ovokrajni posestnik g. Francišek Zagoričnik kakor definitivni ali stalni učitelj in šolovodja. Ta gospod bode pa kmalu dosegel čast nadučitelja, ker bo se dosedanja šola z jednim razredom razširila v dvorazrednico. (Konec prih.)

Iz Malenedelje. (Slaba poskušnja.)

Bodi Bogu potoženo, da se dan za dnevom v slov. časnikih čita, kako radi naši prenapetneži svoja imena, kakor hitro si svoj kruh od slov,